

נוער בסיכון ובסיכוי

נוער בסיכון ובסיכוי

קוד קבוצה	מרצה
C2748G1	דניאל ניקריטין ושי מאמו
קוד קורס לשבתון	אופי הקורס
2022	היברידי (סינכרוני + אסינכרוני)
יום	שעות
ג	19:15-21:45
היקף שעות	שעות פיתוח מקצועי אופק חדש
60	60
תאריך פתיחה	תאריך סיום
20/10/2026	09/02/2027
ש"ש שבתון	גמול
2	60 (0 עם ציון)
קישור לקבוצה	חוברת קורס
🗨 לחצ'י להצטרפות	לחצ'י לצפייה בחוברת

מימון מלא למורות ומורים בשבתון, עלות לפי שווי מימון לפי ש"ש של קרן השבתון, גביה ישרה מהקרן

תקציר

הקורס עוסק בהכרת תופעת 'נוער בסיכון', הטרמינולוגיה והכלים להתמודדות בשדה החינוכי. נכיר קולות שונים – נערים, אנשי חינוך וטיפול, גורמים משקמים – ונגבש תפיסה כוללת. נתמקד בכלים למערכת החינוכית לאיתור, מניעה וטיפול, ובמקום החברה אל מול התופעה. הקורס כולל ליווי והנחיה למוסדות חינוך ורשויות בהתמודדות עם אתגרי ההתבגרות ונוער בסיכון.

מטרות הקורס:

הלומדים יכירו את תופעת "נוער בסיכון" והמושגים המקצועיים, יבינו גישות שונות לזיהוי גורמי סיכון חברתיים ואישיים, יתוודעו להתמכרויות שכיחות ואוכלוסיות ייחודיות בסיכון. במהלך הקורס יפתחו משאבי חוסן אישיים, יכירו מענים של המערכות השונות וירכשו כלים למניעה, זיהוי והתערבות במערכת החינוכית.

נושאים מרכזיים:

1. ילדים ונוער בסיכון – הגדרות, טיפולוגיה ומקומה של החברה בהצבת הרף הסיכוני
2. עבריינות נוער – גורמי התופעה ומאפייניה
3. גישות ודרכי עבודה – מודלים וגישות בעבודה מניעתית וטיפולית
4. התמכרויות – מאפייני ההתמודדות והמאפיינים הייחודיים לתקופה פוסט-קורונה
5. נערות בסיכון ופגיעות
6. דילמות ואתגרים בעבודה עם נוער בסיכון – גבולות, סיכונים ומערכי תמיכה
7. ליווי והכוונה למוסדות חינוך – איתור, מניעה וטיפול בבתי הספר
8. נשירה גלויה וסמויה

מידע נוסף

ניתן לקחת יחד עם הקורס כלים לגיל ההתבגרות ולקבל תעודה של "מנחה מאמן לגיל ההתבגרות ולנוער בסיכון"

חובות

מטלות הקורס:

מטלת אמצע:

תיעוד עצמי וראיון עם 'עד' לגיל ההתבגרות – בחינת תחנות, תהליכים, אתגרים וצמיחה.

מטלת סיום:

תיעוד שיח מקדם עם הורה למתבגר – חילוץ תובנות, שימוש בטרמינולוגיה ותיאוריה מהקורס, והצעת תכנית ליווי של שישה מפגשים.

יש לצרף רפלקציה אישית על תהליך הלמידה בקורס והאופן בו יישמתם את הנלמד בשדה החינוכי.

מחווון

10% על הגשה מסודרת בהתאם להנחיות, 30% על חיבור לתכני השיעור והאופן שבו עבודה עם נוער בסיכון ובסיכוי נתפסת ברמה התיאורטית, 30% על ניתוח נכון של מקרה מהשדה, 30% על פיתוח תוכנית התערבות בהתאם להנחיות העבודה.

מפגש	תאריך	נושא	שעות
1	20/10/2026	מה נלמד, איך נלמד, לאן נרצה להגיע?	4 שעות זום
2	27/10/2026	"הילד סתם" – על נשירה סמויה בגיל היסודי	4 שעות זום
3	03/11/2026	"מתחשק לי להגיד לו איזה דבר, אבל תמיד נדמה לי שאי אפשר"	4 שעות זום
4	10/11/2026	הילד השקוף וההתנהגות הסיכונית: מבט מערכתי למסגרות חינוך	4 שעות זום
5	17/11/2026	"לצאת מהסרט" – התמודדות המבוגרים עם תפיסת עולמו של המתבגר ככלל והמתבגר בסיכון בפרט.	4 שעות זום
6	24/11/2026	שיח מאגם עד כה. הבהרות לגבי מטלת הסיכום	4 שעות זום
7	01/12/2026	"זו ילדוטי השנייה" – על השלכות הוריות לילד מתקשה	4 שעות זום
8	15/12/2026	עבריינות נוער: גורמים ומאפיינים	4 שעות זום
9	22/12/2026	התנהגות סיכונית לעצמי ולסביבה	4 שעות זום
10	29/12/2026	"תבנית נוף מולדתו" – מבט מערכתי על מצבים סיכוניים.	4 שעות זום
11	05/01/2027	טראומה והחלמה: פגיעות, וטראומות נוספות.	4 שעות זום
12	12/01/2027	המשך: טראומה והחלמה	4 שעות זום
13	19/01/2027	סיכום, והבהרות לגבי מטלת הסיכום	3 שעות זום
14	26/01/2027	סמים לב: על התמכרויות, בעידן החדש ולאחר הקורונה	3 שעות זום

מפגש	תאריך	נושא	שעות
15	02/02/2027	"דרוש כפר" תפיסת דרך כפר לטיפול הוליסטי בנוער קצה	3 שעות זום
16	09/02/2027	מסיכון לסיכוי: מה עושים ביום שאחרי	3 שעות זום

ביבליוגרפיה

להב, ח. (2000). נוער בסיכון: התופעה בפרספקטיבה. מתוך: שמש, א. מניתוק לשילוב. משרד החינוך, מנהל חברה ונוער. 10, 8-16

לוי, ד. (2018). דרוש כפר: חינוך למשמעות. כנרת זמורה-ביתן.

למפרט, ח. (2013). ילדים חסרי ערך: על מחירי החינוך ההישגי. עמ' (7-15) הוצאת כליל מכון מופ"ת.

סאבו-לאל, ר. (2017). ילדים ובני נוער בסיכון בישראל, ג'וינט ישראל.

מייקל, ק., ל. סולנקו וא. קרניאלי-מילר (2015). נקודת מבטם של בני נוער בסיכון על אירועים משמעותיים בחייהם. חברה ורווחה, לה, 4. עמ: 537-562.

תימור, א. בן ברוך, ס. ואלישע א. (עורכים), נוער בבלאגן- קטינים עוברי חוק: דרכי מניעה, אכיפה ושיקום. (עמ' 7-37) מאגנס.